

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

**& Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ**

Παιδιά πρόσφυγες από τη Μυανμάρ μελετούν στον καταυλισμό του Ούμπιουμ, στην Ταϊλάνδη.

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

**& Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ
ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ**

Εξώφυλλο:

Μια μικρή Αφγανή
βρίσκεται ξανά
ξεριζωμένη μέσα
στην ίδια της τη
χώρα έπειτα από
χρόνια προσφυγιάς
στο Πακιστάν.

UNICEF / ZALMANI / AFG-2008

- 4** ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ;
- 6** ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ, ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΕΚΤΟΠΙΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ
- 9** ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΕΧΟΥΝ ΣΗΜΑΣΙΑ
- 12** ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΝΤΟΛΗ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ
- 14** ΠΩΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΙ ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ;
- 15** Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1951 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
- 17** ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ;
- 19** ΠΩΣ ΕΧΕΙ ΕΞΕΛΙΧΘΕΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ
- 22** ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΛΥΣΕΙΣ
- 25** ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ
- 28** ΔΟΜΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΣ
- 30** ΑΡΙΘΜΟΙ ΜΕ ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ

Πίνακες

- 15** Οι 10 κυριότερες χώρες προέλευσης
- 16** Οι 10 κυριότερες χώρες ασύλου
- 21** Οι 5 μεγαλύτερες επιχειρήσεις
- 22** Οι 5 κυριότερες επιχειρήσεις επαναπαρισμού
- 23** Οι 5 κυριότερες χώρες μετεγκατάστασης

ΠΟΙΟΣ ΕΙΝΑΙ ΠΡΟ

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΠΟΥ «ΛΟΓΩ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΜΕΝΟΥ ΦΟΒΟΥ ΔΙΩΞΗΣ ΓΙΑ ΛΟΓΟΥΣ ΦΥΛΗΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΕΘΝΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΟΡΙΣΜΕΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ Ή ΛΟΓΩ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΠΕΠΟΙΘΗΣΕΩΝ, ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΤΗΣ ΟΠΟΙΑΣ ΕΧΕΙ ΤΗΝ ΙΘΑΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ Ή, ΕΞΑΙΤΙΑΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΦΟΒΟΥ, ΔΕΝ ΕΠΙΘΥΜΕΙ ΝΑ ΑΠΟΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΑΥΤΗΣ...»

Σύμβαση του 1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων

UNHCR / H. CAUX / ICD 2008

Το Τσαντ, μία από τις φτωχότερες χώρες στον κόσμο, φιλοξενεί 267.000 πρόσφυγες από το ρηγμαμένο εξαιτίας του πολέμου Νταρφούρ του Σουδάν· ανάμεσά τους και αυτή την οικογένεια, που

ΣΦΥΓΑΣ;

Η ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ασύλου σε ανθρώπους που έχουν τραπεί σε φυγή εξαιτίας διώξεων σε ξένους τόπους αποτελεί ένα από τα αρχαιότερα χαρακτηριστικά του ανθρώπινου πολιτισμού. Σχετικές αναφορές έχουν βρεθεί σε κείμενα γραμμένα πριν από 3.500 χρόνια, κατά την άνθιση των πρώτων μεγάλων αυτοκρατοριών στη Μέση Ανατολή, όπως ήταν οι αυτοκρατορίες των Χετταίων, των Βαβυλώνιων, των Ασσύριων και των αρχαίων Αιγύπτιων.

Περισσότερες από τρεις χιλιετίες αργότερα, η προστασία των προσφύγων έγινε η κύρια εντολή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (UNHCR), που ιδρύθηκε το 1950. Το φυλλάδιο αυτό απαντά σε μερικές από τις πιο συνηθισμένες ερωτήσεις για τους τους πρόσφυγες και το συνεχή αγώνα που δίνουν η Ύπατη Αρμοστεία και οι ανθρωπιστικοί εταίροι της προκειμένου να τους προσφέρουν υλική και νομική βοήθεια.

Ποιος, για παράδειγμα, μπορεί να χαρακτηριστεί πρόσφυγας - και γιατί; Ποια είναι τα δικαιώματα που απολαμβάνει ένας πρόσφυγας και ποιες οι υποχρεώσεις του; Ποιος είναι ο ρόλος των κυβερνήσεων και της Ύπατης Αρμοστείας; Το φυλλάδιο αυτό παρουσιάζει επίσης σχετικά ζητήματα, όπως είναι το μέλλον εκατομμυρίων εκτοπισμένων ανθρώπων στο εσωτερικό της χώρας τους, το καφκικό τοπίο της ανιθαγένειας, το καθεστώς της «προσωρινής προστασίας» και η αυξανόμενη σύγχυση μεταξύ προσφύγων, εσωτερικά εκτοπισμένων και μεταναστών.

έφτασε στα σύνορα αφού εγκατέλειψε το βομβαρδιζόμενο χωριό της. Συνολικά, περίπου 175.000 άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί στο εσωτερικό της ίδιας τους της χώρας λόγω της εθνοτικής βίας.

ΑΥΤΕΣ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΒΑΣΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΜΕΝΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ. Οι πρόσφυγες που τρέπονται σε φυγή εξαιτίας πολέμων ή διώξεων βρίσκονται συχνά σε πολύ ευάλωτη κατάσταση. Δεν λαμβάνουν καμία προστασία από τη χώρα τους - στην πραγματικότητα, συχνά είναι η ίδια η κυβέρνηση τους που τους απειλεί με δίωξη. Αν άλλες χώρες δεν τους επιτρέπουν την είσοδο, και δεν τους προσφέρουν βοήθεια στη συνέχεια, τότε ενδεχομένως να τους καταδικάζουν σε θάνατο - ή σε μια αφόρητη ζωή χωρίς δικαιώματα ή ασφάλεια.

UNHCR / A. RODRIGUEZ / ESP-2007

Κάθε χρόνο, η ισπανική ακτοφυλακή αναχαιτίζει εκατοντάδες παράτυπους μετανάστες ανοιχτά των Κανάριων Νήσων.

Οι εκτοπισμένοι στο εσωτερικό της χώρας τους συχνά αποκαλούνται εσφαλμένα πρόσφυγες. Αντίθετα με τους πρόσφυγες, οι εσωτερικά εκτοπισμένοι δεν έχουν διασχίσει διεθνή σύνορα προκειμένου να βρουν καταφύγιο, αλλά έχουν παραμείνει εντός της χώρας τους. Ακόμα και αν έχουν τραπεί σε φυγή για λόγους παρόμοιους με εκείνους των προσφύγων

(ένοπλη σύρραξη, γενικευμένη βία, παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), οι εσωτερικά εκτοπισμένοι παραμένουν νομικά υπό την προστασία της κυβέρνησής τους - παρότι η κυβέρνηση αυτή μπορεί να είναι η αιτία της φυγής τους. Ως πολίτες, διατηρούν όλα τα δικαιώματά τους, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας βάσει τόσο της διεθνούς νομοθεσίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα όσο και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου.

Η αρχική εντολή της Ύπατης Αρμοστείας δεν συμπεριλαμβάνει ρητά τους εσωτερικά εκτοπισμένους, λόγω όμως της εμπειρίας του, ο οργανισμός βοηθά εδώ και πολλά χρόνια εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένους, πιο πρόσφατα μέσω της «ομαδικής προσέγγισης». Σύμφωνα με αυτή την προσέγγιση, η Ύπατη Αρμοστεία έχει τον πρωταγωνιστικό ρόλο όσον αφορά την εποπτεία των αναγκών προστασίας και στέγασης των εσωτερικά εκτοπισμένων, καθώς και τον συντονισμό και τη διαχείριση των καταυλισμών. Η Ύπατη Αρμοστεία

δραστηριοποιείται σήμερα σε 23 επιχειρήσεις που αφορούν εσωτερικά εκτοπισμένους, μεταξύ άλλων στην Κολομβία, τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, το Ιράκ, τη Σομαλία και το Σουδάν.

Εκατομμύρια άλλοι άμαχοι που έχουν μείνει άστεγοι εξαιτίας φυσικών καταστροφών κατηγοριοποιούνται επίσης ως εσωτερικά εκτοπισμένοι. Η Ύπατη Αρμοστεία δεν ασχολείται συνήθως με αυτή την ομάδα, εκτός από εξαιρετικές περιπτώσεις, όπως ήταν το τσουνάμι στον Ινδικό Ωκεανό το 2004 ή ο καταστροφικός σεισμός που έπληξε το Πακιστάν το 2005.

Οι μετανάστες και οι πρόσφυγες χρησιμοποιούν ολόένα και περισσότερο τις ίδιες οδούς και τα ίδια μέσα για να μετακινηθούν. Έχουν όμως θεμελιώδεις διαφορές και για αυτό το λόγο αντιμετωπίζονται πολύ διαφορετικά από το διεθνές δίκαιο. Οι μετανάστες, ιδιαίτερα οι οικονομικοί μετανάστες, επιλέγουν να μετακινηθούν προκειμένου να βελτιώσουν τη ζωή τους. Οι πρόσφυγες αναγκάζονται να μετακινηθούν προκειμένου να σώσουν τη ζωή τους ή να διαφυλάξουν την ελευθερία τους.

Αδυνατώντας να εισέλθουν σε κάποιο συγκεκριμένο κράτος νόμιμα, τα άτομα που συνθέτουν αυτά τα μεικτά ρεύματα συχνά καταφεύγουν σε διακινητές ανθρώπων. Για παράδειγμα, σχεδόν 50.000 άνθρωποι διέσχισαν τον Κόλπο του Άντεν από το Κέρας της Αφρικής προς την Υεμένη το 2008. Από αυτούς, 949 έχασαν τη ζωή τους ή καταγράφηκαν ως αγνοούμενοι. Το 2009, περισσότεροι από 77.000 άνθρωποι έκαναν αυτό το επικίνδυνο ταξίδι μέσα σε σκάφη διακινητών. Από αυτούς, τουλάχιστον 309 πνίγηκαν ή σκοτώθηκαν από τους διακινητές.

Προκειμένου να αντιμετωπίσει το διογκούμενο ζήτημα της μεικτής μεταναστευσης, η Ύπατη Αρμοστεία συνέχισε να εφαρμόζει την περίοδο 2008-09 το Σχέδιο Δράσης των 10 Σημείων (10-Point Plan of Action) για την Προστασία των Προσφύγων και τη Μεικτή Μεταναστευση, που είχε ξεκινήσει το 2006. Το σχέδιο προσδιορίζει τις περιοχές-κλειδιά, όσον αφορά τα διεθνή μεικτά ρεύματα, στις χώρες προέλευσης, διέλευσης και προορισμού. Μεικτά μεταναστευτικά ρεύματα εντοπίζονται κυρίως στη Μεσόγειο, τον Κόλπο του Άντεν, την Κεντρική Αμερική και την Καραϊβική, τη Νοτιοανατολική Ασία και τα Βαλκάνια.

UNHCR / H. CAUX / JENI-2008

Μια εκτοπισμένη οικογένεια επιστρέφει στο σπίτι της, στην Κοιλάδα του Ρήγγματος, στην Κένυα. Περίπου 350.000 άνθρωποι εκτοπίστηκαν το 2008 εξαιτίας της μετεκλογικής βίας.

| ... ΚΑΙ ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ |

ΟΙ ΟΡΟΙ «ΑΙΤΩΝ ΑΣΥΛΟ» ΚΑΙ «ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ» ΣΥΧΝΑ ΣΥΓΧΕΟΝΤΑΙ: αιτών άσυλο είναι το άτομο που δηλώνει ότι είναι πρόσφυγας, αλλά ο ισχυρισμός του δεν έχει ακόμη οριστικά αξιολογηθεί.

Τα εθνικά συστήματα ασύλου είναι αυτά που αποφασίζουν ποιοι από τους αιτούντες άσυλο δικαιούνται διεθνή προστασία. Όσοι κρίνεται, μέσω των κατάλληλων διαδικασιών, ότι δεν είναι πρόσφυγες ούτε έχουν ανάγκη οποιαδήποτε άλλη μορφή διεθνούς προστασίας, μπορούν να σταλούν πίσω στην πατρίδα τους.

Η αποτελεσματικότητα του συστήματος ασύλου είναι καθοριστικής σημασίας. Αν το σύστημα ασύλου είναι και γρήγορο και δίκαιο, τότε οι άνθρωποι που γνωρίζουν πως δεν είναι πρόσφυγες έχουν πολύ λίγα κίνητρα να ζητήσουν άσυλο, γεγονός που ωφελεί τελικά τόσο τη χώρα υποδοχής όσο και τους πρόσφυγες, για τους οποίους προορίζεται το σύστημα.

Στη διάρκεια μαζικών μετακινήσεων προσφύγων (συνήθως ως αποτέλεσμα συρράξεων ή γενικευμένης βίας, σε αντίθεση με την ατομική δίωξη), δεν υπάρχει -και δεν θα υπάρξει ποτέ- δυνατότητα πραγματοποίησης προσωπικών συνεντεύξεων με όλους όσοι έχουν διασχίσει τα σύνορα. Ούτε είναι πάντα απαραίτητο, αφού σε τέτοιες περιπτώσεις ο λόγος για τον οποίο τράπηκαν σε φυγή είναι συνήθως προφανής. Επομένως, οι ομάδες αυτές συχνά θεωρούνται πρόσφυγες «εκ πρώτης όψεως» (“prima facie”).

| ΓΙΑΤΙ ΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΕΧΟΥΝ ΣΗΜΑΣΙΑ |

ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ, ΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΕΚΤΟΠΙΣΜΕΝΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ μετανάστες συγχέονται ολοένα και περισσότερο, και αντιμετωπίζονται όλο και πιο συχνά με τον ίδιο τρόπο: με καχυποψία, ακόμα και με μίσος και κατηγορηματική απόρριψη. Ο εντυπωσιακός όγκος της διεθνούς νομοθεσίας με σκοπό την προστασία των προσφύγων δέχεται έντονη πίεση. Οι έλεγχοι των συνόρων συνεχώς ενισχύονται και γίνονται αυστηρότεροι. Στόχος είναι η απώθηση των παράνομων μεταναστών και η βελτίωση της ασφάλειας - κάτι που αποτελεί απόλυτο δικαίωμα των κρατών. Συχνά όμως το τίμημα το πληρώνουν και οι πρόσφυγες. Και, στην περίπτωση τους, η αδυναμία μετάβασης σε μία ασφαλή χώρα μπορεί ορισμένες φορές να οδηγήσει σε βασανιστήρια ή ακόμη και να τους κοστίσει την ίδια τους τη ζωή. Για αυτό έχουν σημασία οι νομικοί διαχωρισμοί.

Ούτε όμως οι διακνηπές ανθρώπων κάνουν διαχωρισμό ανάμεσα σε πρόσφυγες και μετανάστες - απλώς μεταφέρουν παράτυπα όποιον μπορεί να πληρώσει. Το γεγονός αυτό αποτελεί μέρος του προβλήματος τα τελευταία χρόνια. Όλοι οι διακνηπές ευδοκούν υπό καθεστώς απαγόρευσης, επομένως οι αυστηρότεροι έλεγχοι στα σύνορα και οι περιορισμοί όσον αφορά τη χορήγηση βίζας συντελούν ώστε να ωθούνται περισσότεροι άνθρωποι -τόσο πρόσφυγες όσο και οικονομικοί μετανάστες- στα χέρια παράνομων διακνηπών.

UNHCR / B. SZANBELSZNY / SYK2006

Μία αιτούσα άσυλο από την Ουκρανία κοιτάζει μέσα από τα κάγκελα ενός κέντρου κράτησης στη Σλοβακία.

Αιτούντες άσυλο από την Αιθιοπία περιμένουν να τους πάρουν συνέντευξη, ώστε να διαπιστωθεί εάν δικαιούνται προσφυγικό καθεστώς στη Σομαλία.

| ΣΥΝΤΟΜΟΙ ΟΡΙΣΜΟΙ |

ΠΡΟΣΦΥΓΑΣ

Η Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες περιγράφει τους πρόσφυγες ως ανθρώπους που βρίσκονται εκτός της χώρας καταγωγής ή συνήθους διαμονής τους, και έχουν δικαιολογημένο φόβο δίωξης για λόγους φυλετικούς, θρησκευτικούς, εθνικής καταγωγής, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα (για τον πλήρη ορισμό, βλ. σελ. 4). Πρόσφυγες θεωρούνται επίσης γενικά οι άνθρωποι που τρέπονται σε φυγή εξαιτίας συρράξεων ή γενικευμένης βίας - αν και κάποιες φορές βάσει άλλων νομικών μηχανισμών, πέραν της Σύμβασης του 1951.

ΑΙΤΩΝ ΑΣΥΛΟ

Κάποιος που έχει υποβάλει αίτημα να αναγνωριστεί ως πρόσφυγας, και αναμένει την αποδοχή ή απόρριψη του αιτήματός του. Ο όρος δεν προδικάζει σε καμία περίπτωση την έκβαση της απόφασης - απλώς περιγράφει το γεγονός ότι κάποιος έχει υποβάλει αίτημα ασύλου. Μερικοί αιτούντες άσυλο θα αναγνωριστούν ως πρόσφυγες και κάποιοι άλλοι όχι.

Χιλιάδες άμαχοι Κονγκολέζοι εγκαταλείπουν το κέντρο για εσωτερικά εκτοπισμένους του Κιρπάντι και κατευθύνονται προς την πρωτεύουσα της επαρχίας Γκόμα.

ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

Ευρύς όρος που αναφέρεται στους περισσότερους ανθρώπους που μετακινούνται σε κάποια ξένη χώρα για διάφορους λόγους και για μια ορισμένη χρονική περίοδο (συνήθως για τουλάχιστον ένα χρόνο, ώστε να μην περιλαμβάνονται πολύ προσωρινό επισκέπτες όπως είναι οι τουρίστες, οι άνθρωποι που βρίσκονται σε επαγγελματικά ταξίδια κ.λπ.). Υπάρχουν βέβαια και μετανάστες που επιλέγουν να μείνουν μόνιμα σε μια ξένη χώρα.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΗΣ

Κάποιος που εγκαταλείπει τη χώρα καταγωγής του για οικονομικούς λόγους, και όχι για τους λόγους που την εγκαταλείπει ο πρόσφυγας.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΕΚΤΟΠΙΣΜΕΝΟΣ

Κάποιος που έχει αναγκαστεί να εγκαταλείψει την εστία του λόγω σύρραξης, δίωξης (δηλαδή για λόγους παρόμοιους με εκείνους των προσφύγων) ή εξαιτίας μιας φυσικής καταστροφής ή κάποιοι άλλοι παρόμοιοι ασυνήθιστοι γεγονότος. Αντίθετα με τους πρόσφυγες, ωστόσο, οι εσωτερικά εκτοπισμένοι παραμένουν στο εσωτερικό της πατρίδας τους.

ΑΝΙΘΑΓΕΝΗΣ

Κάποιος που δεν θεωρείται υπήκοος από ΚΑΝΕΝΑ κράτος (de jure ανιθαγενής)· ή πιθανώς κάποιος που δεν απολαμβάνει των θεμελιωδών δικαιωμάτων που απολαμβάνουν άλλοι υπήκοοι στη χώρα καταγωγής του (de facto ανιθαγενής). Η ανιθαγένεια μπορεί να αποδειχθεί καταστροφική: κάποιος ανιθαγενείς ζουν σε έναν καφκικό εφιάλη, όπου δεν υπάρχουν επισήμως και άρα δεν έχουν ουσιαστικά κανένα δικαίωμα. Αντίθετα με τις άλλες ομάδες που περιγράφονται εδώ, μπορεί να μην έχουν μετακινηθεί ποτέ από τον τόπο όπου γεννήθηκαν. Κάποιοι ανιθαγενείς όμως είναι και πρόσφυγες.

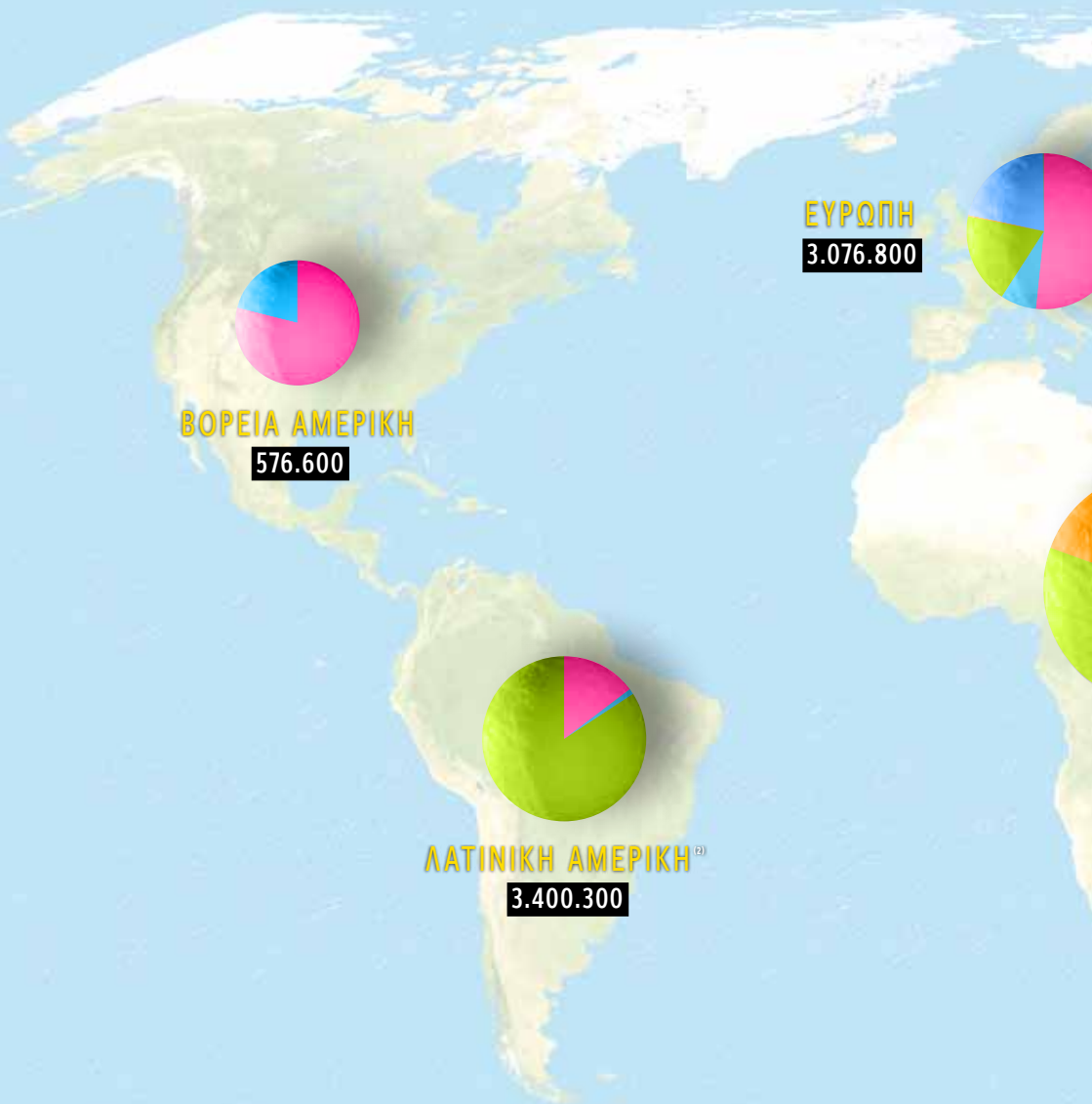

UNHCR / H. CAUX / TCD-2007

Μια μικρή πρόσφυγας από την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία στο Νότιο Τσαντ. Πολλά παιδιά από την Κεντροαφρικανική Δημοκρατία έχουν απαχθεί από συμμορίες.

ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΝΤΟΛΗ

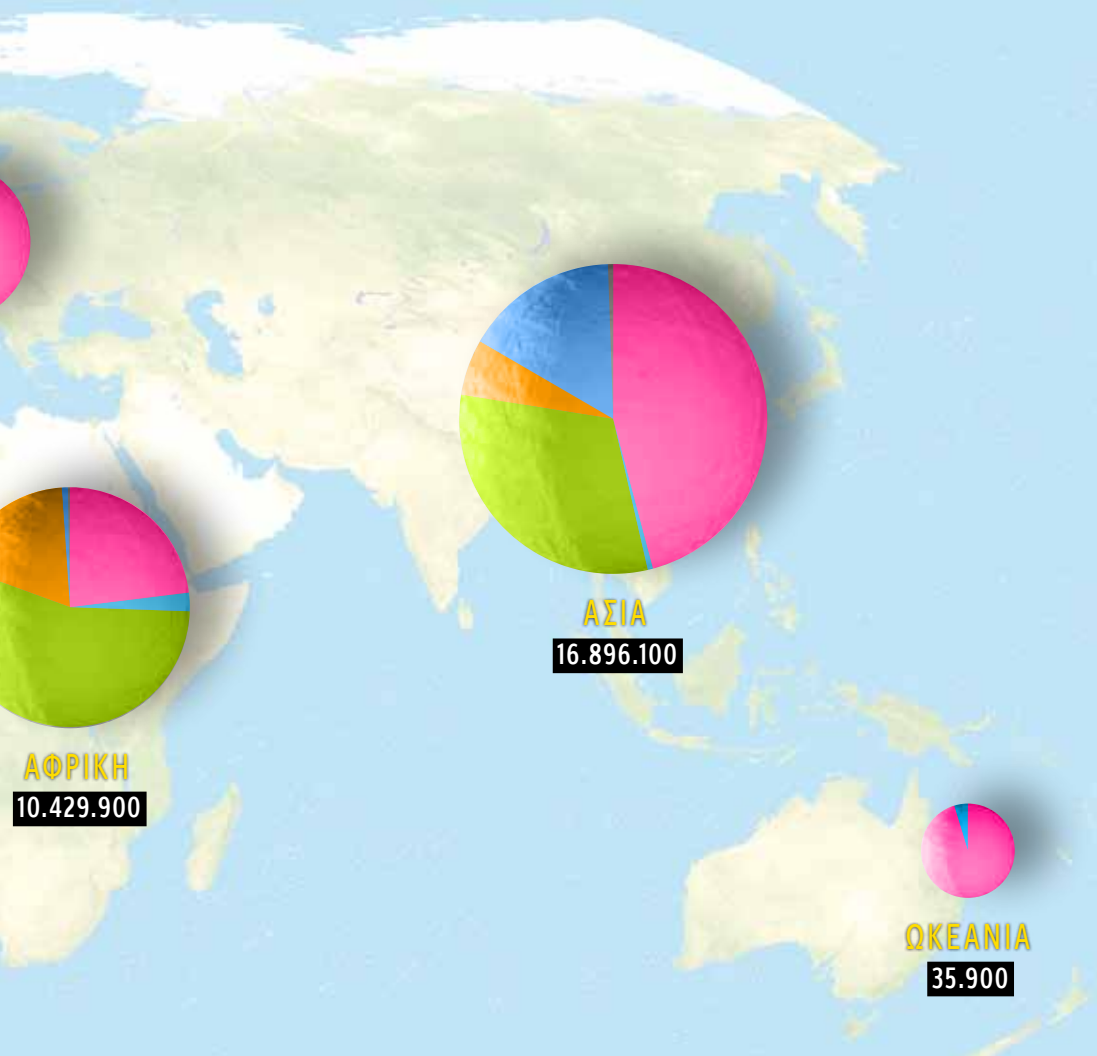
(1) Συμπεριλαμβάνονται άνθρωποι σε καταστάσεις παρόμοιες με εκείνες των προσφύγων. Αυτή η κατηγορία είναι περιγραφική από τη φύση της και περιλαμβάνει ομάδες ανθρώπων που βρίσκονται εκτός της χώρας ή του εδάφους καταγωγής τους και αντιμετωπίζουν απειλές για την ασφάλειά τους παρόμοιες με εκείνες των προσφύγων, αλλά για τους οποίους το προσφυγικό καθεστώς, για πρακτικούς ή άλλους λόγους, δεν έχει εξακριβωθεί.

(2) Συμπεριλαμβανομένης της Καραϊβικής.

(3) Συμπεριλαμβάνονται τόσο οι επαναπατρισθέντες πρόσφυγες όσο και οι εσωτερικά εκτοπισμένοι.

Το σύνολο μπορεί να μην αντιστοιχεί στο ακριβές άθροισμα λόγω στρογγυλοποίησης.

Η ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ

ΑΦΡΙΚΗ
10.429.900

ΑΣΙΑ
16.896.100

ΩΚΕΑΝΙΑ
35.900

	ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ⁽¹⁾	ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ	ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΕΚΤΟΠΙΣΜΕΝΟΙ	ΕΠΑΝΑ-ΠΑΤΡΙΣΘΕΝΤΕΣ ⁽²⁾	ΑΝΗΓΑΓΕΝΕΙΣ	ΔΙΑΦΟΡΟΙ
ΑΦΡΙΚΗ	2.332.900	326.600	6.343.000	1.327.300	100.100	-
ΑΣΙΑ	5.706.400	67.300	4.618.000	632.200	5.808.800	63.400
ΕΥΡΩΠΗ	1.602.200	257.700	444.400	5.700	663.300	103.500
ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΑΜΕΡΙΚΗ ⁽²⁾	350.300	50.000	3.000.000	-	-	-
ΒΟΡΕΙΑ ΑΜΕΡΙΚΗ	453.200	123.400	-	-	-	-
ΩΚΕΑΝΙΑ	33.600	2.300	-	-	-	-
ΣΥΝΟΛΟ	10.478.600	827.300	14.405.400	1.965.200	6.572.200	166.900

| ΠΩΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΝΤΑΙ | ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ;

ΟΙ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ ΣΥΝΗΘΩΣ ΔΙΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ δικαιώματα και τη σωματική ασφάλεια των πολιτών τους. Όταν όμως οι πολίτες γίνονται πρόσφυγες, αυτό το δίκτυ ασφαλείας εξαφανίζεται. Χωρίς κάποια μορφή νομικό καθεστώς στη χώρα όπου ζητούν άσυλο, θα ήταν εξαιρετικά ευάλωτοι στην εκμετάλλευση και σε άλλες μορφές κακομεταχείρισης, καθώς και στη φυλάκιση ή την απέλαση.

Πρόσφυγες από τη Μιανμάρ
επιδεικνύουν με υπερηφάνεια τις
ταυτότητές τους σε καταυλισμό της
Ταϊλάνδης.

Οι κυβερνήσεις φέρουν την πρωταρχική ευθύνη για την προστασία των προσφύγων στο έδαφός τους και συχνά δρουν από κοινού με τοπικές μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ). Ωστόσο, σε πολλές χώρες, προσωπικό της Ύπατης Αρμοστείας εργάζεται επίσης στο πλευρό ΜΚΟ και άλλων εταίρων, σε διάφορες τοποθεσίες, από πρωτεύουσες έως απομακρυσμένους καταυλισμούς και μεθοριακές περιοχές. Προσπαθούν να προωθήσουν ή να παράσχουν νομική και υλική προστασία, και να ελαχιστοποιήσουν την απειλή της βίας -συμπεριλαμβανομένης της σεξουαλικής κακοποίησης- στην οποία υπόκεινται πολλοί πρόσφυγες, ακόμα και στις χώρες ασύλου.

Μέλος του προσωπικού της Ύπατης Αρμοστείας καταγράφει έναν Αγκολέζο πρόσφυγα στη
γειτονική Ναμίμπια.

Αυτό το κορίτσι ανήκει στους Μπιχάρι και συμπεριλαμβάνεται σε μια ομάδα περίπου 300.000 de facto ανιθαγενών στο Μπαγκλαντές.

UNHCR / G. M. B. MASHI / BGD-2006

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ | ΤΟΥ 1951 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ |

ΟΙ 10 ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

[ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1^{ης} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2009]

ΧΩΡΑ	ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ*
Αφγανιστάν	2.833.000
Ιράκ	1.903.000
Σομαλία	561.000
Σουδάν	419.000
Κολομβία	374.000
Λ.Δ. Κονγκό	368.000
Βιετνάμ	328.000
Μπουρουντι	282.000
Τουρκία	214.000
Ερυθραία	186.000

* Συμπεριλαμβανομένων ανθρώπων σε καταστάσεις παρόμοιες με εκείνες των προσφύγων.

Σημείωση: Περίπου 340.000 Παλαιστίνιοι πρόσφυγες εμπίπτουν επίσης στην εντολή της Υπατης Αρμοστείας, ενώ άλλοι 4,7 Παλαιστίνιοι πρόσφυγες τελούν υπό τη φροντίδα της Υπηρεσίας Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (UNRWA).

Η ΣΥΜΒΑΣΗ ΤΟΥ 1951 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ και το Πρωτόκολλο του 1967 είναι οι ακρογωνιαίοι λίθοι της σύγχρονης προστασίας των προσφύγων, και οι νομικές αρχές που κατοχυρώνουν αντικατοπτρίζονται σε αναρίθμητους άλλους διεθνείς, περιφερειακούς και εθνικούς νόμους και πρακτικές που διέπουν τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζονται οι πρόσφυγες.

Μία από τις πλέον σημαντικές αρχές που θεσπίζει η Σύμβαση του 1951 είναι πως οι πρόσφυγες δεν πρέπει να απελαύνονται ή να επιστρέφονται «στα σύνορα των εδαφών όπου η ζωή ή η ελευθερία τους απειλείται». Η Σύμβαση παραθέτει επίσης τα βασικά δικαιώματα που πρέπει τα κράτη να αναγνωρίζουν στους πρόσφυγες, και ορίζει ποιος είναι πρόσφυγας και ποιος όχι (για παράδειγμα, εξαιρεί σαφώς τους μαχητές, τους τρομοκράτες ή τους ανθρώπους που έχουν διαπράξει σοβαρά εγκλήματα).

Η Σύμβαση του 1951 δεν είχε ποτέ σκοπό να διευθετήσει όλα τα μεταναστευτικά ζητήματα. Μοναδικός σκοπός της ήταν -και παραμένει- η προστασία των προσφύγων. Η πρόκληση είναι να βρεθούν άλλοι αποτελεσματικοί μηχανισμοί για τη διαχείριση της οικονομικής μετανάστευσης και τη διατήρηση της ασφάλειας των συνόρων - θεμιτές ανησυχίες των κρατών που χρειάζεται όμως να εξισορροπούνται προσεκτικά με την υποχρέωσή τους να προστατεύουν τους πρόσφυγες.

Έως τον Δεκέμβριο του 2008, συνολικά 147 χώρες είχαν υπογράψει τη Σύμβαση του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες του 1951 και/ή το Πρωτόκολλο του 1967.

ΟΙ 10 ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΑΣΥΛΟΥ

[ΣΤΟΙΧΕΙΑ 1^{ης} ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ ΤΟΥ 2009]

ΧΩΡΑ	ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
Πακιστάν*	1.780.900
Συρία**	1.105.700
Ιράν	980.100
Γερμανία	582.700
Ιορδανία**	500.400
Τσαντ	330.500
Τανζανία	321.900
Κένυα	320.600
Κίνα	301.000
Βρετανία	292.100

* Στον αριθμό αυτό συμπεριλαμβάνονται οι αναγνωρισμένοι Αφγανοί πρόσφυγες (2.000), οι καταγεγραμμένοι Αφγανοί σε προσωπικά χωριά που δέχονται βοήθεια από την Ύπατη Αρμοστεία (764.900) και 1.015.200 Αφγανοί που ζουν εκτός προσωπικών χωριών σε κατασώσεις «παρόμοιες με εκείνες των προσφύγων». Οι τελευταίοι δεν λαμβάνουν άμεση υλική βοήθεια από την Ύπατη Αρμοστεία, λαμβάνουν ωστόσο βοήθεια για την επανένταξή τους μετά την επιστροφή τους.

** Τα στοιχεία για τους Ιρακινούς πρόσφυγες στη Συρία και την Ιορδανία είναι κυβερνητικές εκτιμήσεις.

Έπειτα από δεκαετίες εξορίας, αυτοί οι πρόσφυγες από το Μπουρούντι έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν ανάμεσα στον επαναπατρισμό ή την ένταξη στην Τανζανία, συμπεριλαμβανομένης της πολιτογράφησης.

UNHCR / B. WANNON / ITZA-2008

| ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ; |

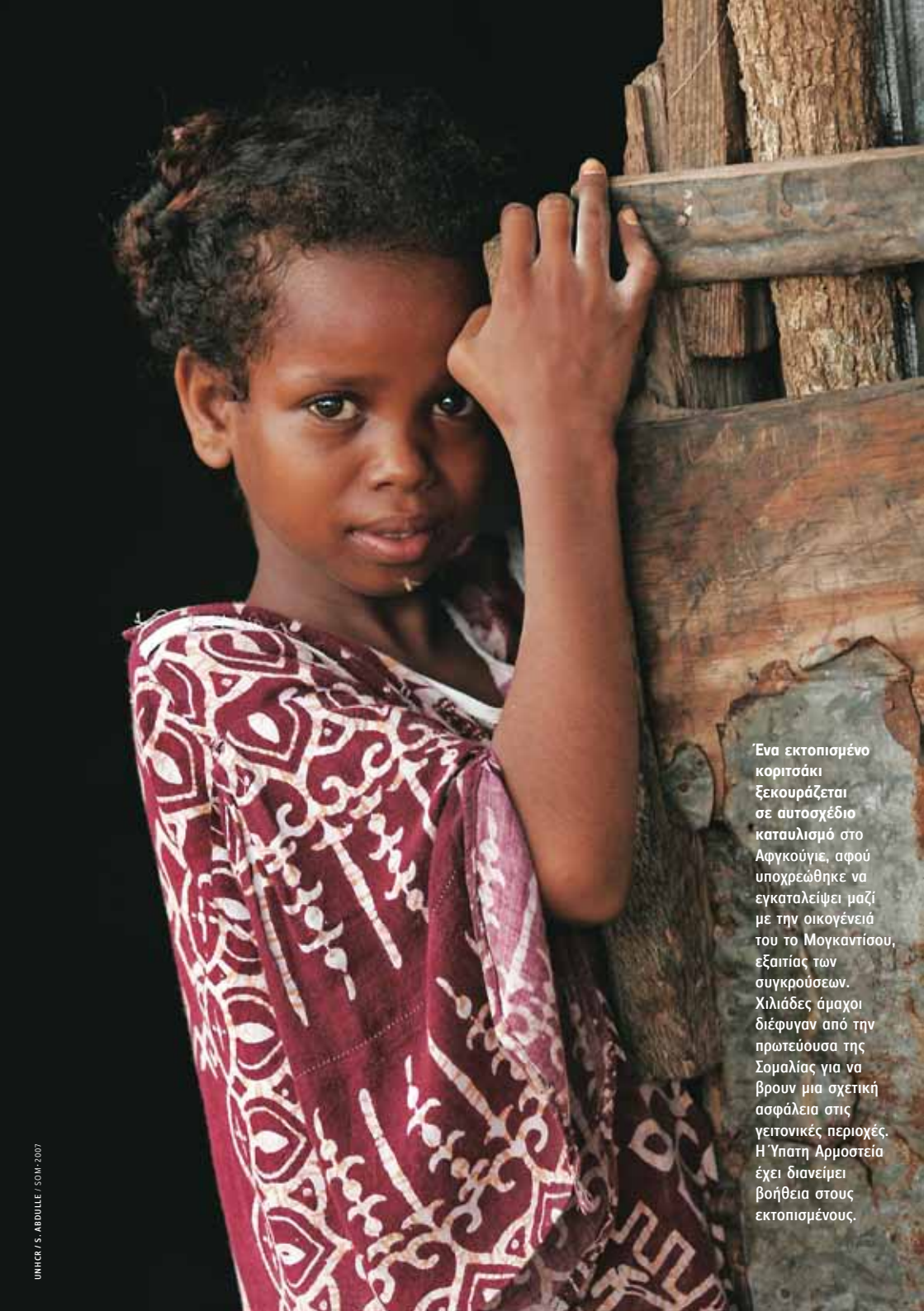
Η ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΕΙΝΑΙ Η ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ τους Πρόσφυγες (η πλήρης ονομασία της είναι Γραφείο του Ύπατου Αρμοστή των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες). Ιδρύθηκε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το 1950, όμως ουσιαστικά ξεκίνησε να λειτουργεί την 1η Ιανουαρίου του 1951. Τα κράτη που προσπαθούσαν ακόμα να ανακτήσουν δυνάμεις ύστερα από τις καταστροφές του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου ήθελαν να διασφαλίσουν πως είχαν έναν ισχυρό και αποτελεσματικό οργανισμό να φροντίσει για τα συμφέροντα των προσφύγων -ή να τους «προστατεύσει»- στις χώρες όπου είχαν αναζητήσει καταφύγιο. Η Ύπατη Αρμοστεία επιφορτίστηκε επίσης με την αρωγή των κυβερνήσεων, ώστε να βρίσκουν «μόνιμες λύσεις» για τους πρόσφυγες.

Η αρχική εντολή της Ύπατης Αρμοστείας περιοριζόταν σε ένα τριετές πρόγραμμα για την ανακούφιση των προσφύγων που είχαν απομείνει από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Ωστόσο, το πρόβλημα του εκτοπισμού όχι μόνο δεν εξαφανίστηκε, αλλά μετατράπηκε σε επίμονο παγκόσμιο φαινόμενο. Τον Δεκέμβριο του 2003, η Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ τελικά κατάργησε την ανάγκη να ανανεώνει ο οργανισμός την εντολή του κάθε λίγα χρόνια.

Το καταστατικό του οργανισμού για τους πρόσφυγες συντάχθηκε ουσιαστικά ταυτόχρονα με τη Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες, με συνέπεια το κύριο διεθνές νομικό κείμενο και ο οργανισμός που έχει σκοπό την εποπτεία της εφαρμογής του να είναι πολύ καλά συγχρονισμένα. Το Άρθρο 35 της Σύμβασης του 1951 αναφέρεται ρητά στη σχέση αυτή και καλεί τα κράτη να συνεργάζονται με την Ύπατη Αρμοστεία σε θέματα που σχετίζονται με την εφαρμογή της ίδιας της Σύμβασης και με οποιουδήποτε νόμους, κανονισμούς ή διατάγματα που συντάσσουν τα κράτη και θα μπορούσαν να επηρεάσουν τους πρόσφυγες.

«ΤΑ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΑ ΚΡΑΤΗ ΔΕΣΜΕΥΟΝΤΑΙ ΝΑ ΣΥΝΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΟΥ ΥΠΑΤΟΥ ΑΡΜΟΣΤΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ...»

Άρθρο 35, Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες

Ένα εκτοπισμένο κοριτσάκι ξεκουράζεται σε αυτοσχέδιο καταυλισμό στο Αφγκούγιε, αφού υποχρεώθηκε να εγκαταλείψει μαζί με την οικογένειά του το Μογκαντίσου, εξαιτίας των συγκρούσεων. Χιλιάδες άμαχοι διέφυγαν από την πρωτεύουσα της Σομαλίας για να βρουν μια σχετική ασφάλεια στις γειτονικές περιοχές. Η Ύπατη Αρμοστεία έχει διανείμει βοήθεια στους εκτοπισμένους.

Αναφορικά με τους πρόσφυγες: Η Ύπατη Αρμοστεία προσπαθεί συνεχώς, παράλληλα με τα κράτη, να εξηγήει, να αποσαφηνίζει και να ενισχύει την υφιστάμενη διεθνή νομοθεσία που παρήγαγε η Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες. Τα τελευταία χρόνια έχει θέσει σε εφαρμογή μια σειρά πρωτοβουλιών που αποσκοπούν τόσο στην ενίσχυση της Σύμβασης όσο και στην ενθάρρυνση της αναζήτησης μόνιμων και ασφαλών λύσεων για τους ξεριζωμένους του κόσμου.

Το 2001 η πιο σημαντική παγκόσμια διάσκεψη για τους πρόσφυγες του τελευταίου μισού αιώνα υιοθέτησε μια ιστορική διακήρυξη, που επαναβεβαίωσε την αφοσίωση των υπογραφόντων κρατών στη Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες. Μέσω μιας διαδικασίας παγκόσμιων διαβουλεύσεων, η Ύπατη Αρμοστεία συνέταξε μια σειρά στόχων με την ονομασία «Ατζέντα για την Προστασία», η οποία συνεχίζει να χρησιμεύει ως οδηγός για τις κυβερνήσεις και τις ανθρωπιστικές οργανώσεις στις προσπάθειές τους να ενδυναμώσουν την προστασία των προσφύγων παγκοσμίως.

Αναφορικά με τις υπόλοιπες ομάδες ευάλωτων ανθρώπων: Με την πάροδο του χρόνου η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέλαβε ευθύνες για αρκετές άλλες ομάδες που βρίσκονται σε παρόμοια θέση με τους πρόσφυγες κατά κάποιο τρόπο, αλλά δεν είχαν συμπεριληφθεί ρητά στην εντολή της όταν ιδρύθηκε - η πιο αξιοσημείωτη εξέλιξη έλαβε χώρα το 1974, όταν ανέλαβε εκ μέρους του ΟΗΕ την ευθύνη για την επιτήρηση της κατάστασης των ανιθαγενών. Πιο πρόσφατα, η Ύπατη Αρμοστεία έπαιξε σημαντικό ρόλο στη νέα «ομαδική προσέγγιση» του ΟΗΕ, που σχεδιάστηκε με σκοπό τη βελτίωση του τρόπου παροχής προστασίας και βοήθειας στους εσωτερικά εκτοπισμένους, οι

Μέλη του προσωπικού της Ύπατης Αρμοστείας διανέμουν κουβέρτες σε θύματα του κυκλώνα Ναργκίς, που έπληξε τη Μυανμάρ τον Μάιο του 2008.

UNHCR / K. MYO / NMR/2008

οποίοι -αντίθετα με τους πρόσφυγες- ουδέποτε είχαν μία υπηρεσία απόλυτα αφιερωμένη στη φροντίδα τους. Η Ύπατη Αρμοστεία ασχολείται σε κάποιο βαθμό με τους εσωτερικά εκτοπισμένους εδώ και τουλάχιστον δύο δεκαετίες, αλλά σε μια πολύ πιο ad hoc βάση.

Σε γενικές γραμμές, σήμερα η Ύπατη Αρμοστεία παίζει έναν πιο σημαντικό ρόλο στις χώρες όπου συμβαίνει κάποιος εκτοπισμός - είτε μέσω της ουσιαστικής βοήθειας που προσφέρει στους επαναπατρισθέντες πρόσφυγες, ώστε να εγκατασταθούν ξανά στις περιοχές καταγωγής τους, ή μέσω των αυξανόμενων δράσεών της για τους εσωτερικά εκτοπισμένους σε χώρες όπως η Κολομβία, το Σουδάν, η Σρι Λάνκα και η Ουγκάντα.

Ενίοτε, η ιδιαίτερη εμπειρία της Ύπατης Αρμοστείας έχει οδηγήσει στο να της δίνεται ένας ακόμα ευρύτερος ρόλος. Τη δεκαετία του 1990, για παράδειγμα, η Ύπατη Αρμοστεία διεύθυνε τη μεγαλύτερη αερογέφυρα που έχει στηθεί ποτέ παγκοσμίως, στο πλαίσιο της επιχειρησής της για την

ανακούφιση των πολιορκημένων, αλλά και των εκτοπισμένων πληθυσμών, στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη. Πιο πρόσφατα -και παρότι δεν συμμετέχει συνήθως σε επιχειρήσεις ανακούφισης από φυσικές καταστροφές- η Ύπατη Αρμοστεία πραγματοποίησε σημαντικές επιχειρήσεις μετά το τσουνάμι του 2004 στον Ινδικό Ωκεανό και τον σεισμό του 2005 στο Πακιστάν, διότι και στις δύο περιπτώσεις η στέγαση και η διαχείριση των

UNHCR / N. BEERING / CHN/2008

Αυτή η νεαρή μητέρα και το μωρό της ήταν ανάμεσα στους επιζώντες ενός καταστροφικού σεισμού που σκότωσε δεκάδες χιλιάδες ανθρώπους στην επαρχία Σετσουάν της Κίνας.

καταυλισμών, οι δύο ειδικότητες της Ύπατης Αρμοστείας στον τομέα της υλικής βοήθειας, ήταν πολύτιμες. Τον Μάιο του 2008 η Ύπατη Αρμοστεία άρχισε να βοηθά θύματα του Κυκλώνα Ναργκίς στη Μιανμάρ. Αργότερα, τον ίδιο μήνα, ο οργανισμός για τους πρόσφυγες προσέφερε χιλιάδες σκηνές στους ανθρώπους που είχαν μείνει άστεγοι από τον σεισμό στην επαρχία Σετσουάν της Κίνας.

Μικρές Αφγανές παρακολουθούν μαθήματα κομμωτικής σε μια ΎΠΚΟ με έδρα την Καμπούλ που χρηματοδοτείται από την Ύπατη Αρμοστεία. Οι περισσότερες είναι επαναπατρισμένες πρόσφυγες που επιβιώνουν κάνοντας μικροδουλειές.

UNHCR / R. ARNOLD / AFG-2008

| ΒΟΗΘΩΝΤΑΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ |

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ Η ΥΛΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΗΛΕΝΔΕΤΕΣ. Η Ύπατη Αρμοστεία μπορεί να προσφέρει καλύτερα σε κάποιον αποτελεσματική νομική προστασία, όταν καλύπτονται παράλληλα οι βασικές του ανάγκες - στέγη, τροφή, νερό, υγιεινή και ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.

Ο οργανισμός λοιπόν συντονίζει την παροχή και διανομή αυτών των αγαθών, διαχειρίζεται -ή βοηθά στη διαχείριση- μεμονωμένων καταυλισμών ή συστημάτων καταυλισμών, και έχει σχεδιάσει συγκεκριμένα προγράμματα για τις ευάλωτες γυναίκες, τα παιδιά και τους ηλικιωμένους, που αποτελούν το 80% ενός «συνηθισμένου» προσφυγικού πληθυσμού. Η εκπαίδευση είναι μια σημαντική προτεραιότητα μόλις καταλαγιάσουν λίγο τα πράγματα.

Η Ύπατη Αρμοστεία αναζητεί επίσης βιώσιμες λύσεις για τους πρόσφυγες, βοηθώντας τους να επαναπατριστούν, εφόσον οι συνθήκες στην πατρίδα τους το επιτρέπουν, να ενταχθούν στη χώρα ασύλου ή ακόμα να μετεγκατασταθούν σε τρίτες χώρες (βλ. παρακάτω).

ΟΙ 5 ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟ 2008

ΧΩΡΑ	ΔΑΠΑΝΕΣ (ΣΕ ΔΟΛΑΡΙΑ ΗΠΑ)
Συρία	108.122.629
Τσαντ	93.213.932
Σουδάν	89.996.426
Αφγανιστάν	74.514.400
Κένια	66.116.658

| ΒΙΩΣΙΜΕΣ ΛΥΣΕΙΣ |

Η ΕΝΤΟΛΗ ΤΗΣ ΥΠΑΤΗΣ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑΣ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΕΠΙΣΗΣ ΤΗΝ ενεργή αναζήτηση λύσεων στη δοκιμασία των προσφύγων. Υπάρχουν τρεις βασικές επιλογές:

Ο εθελοντικός επαναπατρισμός είναι η προτιμώμενη μακροπρόθεσμη λύση για την πλειονότητα των προσφύγων. Οι περισσότεροι πρόσφυγες προτιμούν να επιστρέφουν στην πατρίδα τους μόλις οι συνθήκες το επιτρέπουν (συνήθως όταν μία σύρραξη έχει τελειώσει) και έχει αποκατασταθεί ως ένα βαθμό η σταθερότητα. Η Ύπατη Αρμοστεία ενθαρρύνει τον εθελοντικό επαναπατρισμό ως την καλύτερη λύση για τους εκτοπισμένους, με την προϋπόθεση να είναι ασφαλείς και η επανένταξή τους βιώσιμη. Ο οργανισμός συχνά παρέχει τη μεταφορά και ένα αρχικό πακέτο βοήθειας που μπορεί να περιλαμβάνει δωρεές σε μετρητά, προγράμματα δημιουργίας πηγών εισοδήματος και πρακτική βοήθεια, όπως είναι τα γεωργικά εργαλεία και οι σπόροι.

Μερικές φορές, μαζί με τις πολλές ΜΚΟ εταιρους της, επεκτείνει τη βοήθεια αυτή ώστε να περιλάβει την ανοικοδόμηση ατομικών κατοικιών, καθώς και κοινοτικών υποδομών, όπως σχολείων και κλινικών, δρόμων, γεφυρών και πηγαδιών. Τέτοια προγράμμα-

ΟΙ 5 ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΜΟΥ ΤΟ 2008

ΧΩΡΑ	ΕΠΑΝΑΠΑΤΡΙΣΘΕΝΤΕΣ
Αφγανιστάν	278.500
Μπουρούντι	95.400
Σουδάν	90.100
Λ.Δ. Κονγκό	54.400
Ιράκ	25.600

Μια 18χρονη Σουδανή πρόσφυγας στην Ουγκάντα δείχνει το πιστοποιητικό εγγραφής της για επαναπατρισμό. Είναι έτοιμη να επιστρέψει στο σπίτι της στο Νότιο Σουδάν έπειτα από χρόνια στην εξορία.

τα είναι συχνά σχεδιασμένα έτσι ώστε να βοηθούν και εσωτερικά εκτοπισμένους και επαναπατρισθέντες πρόσφυγες - ωφελώντας παράλληλα και άλλους φτωχούς ανθρώπους στην περιοχή που μπορεί να μην έχουν μετακινηθεί ποτέ. Μέλη της Ύπατης Αρμοστείας στην περιοχή παρακολουθούν τις συνθήκες ζωής των επαναπατρισθέντων σε δύσκολες καταστάσεις. Περισσότερο μακροχρόνια αναπτυξιακή βοήθεια παρέχεται από άλλες οργανώσεις.

Συνολικά, περισσότεροι από 600.000 πρόσφυγες επαναπατρίστηκαν οικειοθελώς σε 46 χώρες στη διάρκεια του 2008. Παγκοσμίως, εκτιμάται πως 11 εκατομμύρια πρόσφυγες έχουν επιστρέψει στην πατρίδα τους τα τελευταία 10 χρόνια - τα 7,5 εκατομμύρια με τη βοήθεια της Ύπατης Αρμοστείας.

Τοπική ένταξη και μετεγκατάσταση

ΚΑΠΟΙΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΕΠΙΣΤΡΕΨΟΥΝ στην πατρίδα τους ή δεν το επιθυμούν, συνήθως επειδή εξακολουθεί να υφίσταται κίνδυνος διώξης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η Ύπατη Αρμοστεία τους βοηθά να ξεκινήσουν μία νέα ζωή, είτε στη χώρα ασύλου όπου έχουν καταφύγει (και σε έναν κόσμο με ολοένα και μεγαλύτερη συγκέντρωση πληθυσμού, σχετικά λίγες χώρες είναι πρόθυμες να προσφέρουν αυτή την επιλογή), ή σε τρίτες χώρες, όπου μπορούν να μετεγκατασταθούν μόνιμα.

Κροάτισσα πρόσφυγας εργάζεται σε θερμοκήπιο. Μαζί με τον σύζυγό της διαχειρίζονται τέσσερα θερμοκήπια, στο πλαίσιο ενός προγράμματος δημιουργίας πηγών εισοδήματος, με τη στήριξη της Ύπατης Αρμοστείας.

ΟΙ 5 ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΧΩΡΕΣ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟ 2008

ΧΩΡΑ	ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ
ΗΠΑ ¹	60.200
Αυστραλία	11.000
Καναδάς	10.800
Σουηδία	2.200
Φινλανδία	750

¹ Φορολογικό έτος ΗΠΑ (1 Οκτωβρίου - 30 Σεπτεμβρίου).

UNHCR / H. DAVIES / GER-2007

Μια οικογένεια προσφύγων από την Αιθιοπία επισκέπτεται το παραθαλάσσιο θέρετρο του Μπράιτον στη Βρετανία. Η οικογένεια μετεγκαταστάθηκε στη Βρετανία αφού πέρασαν χρόνια ως πρόσφυγες στην Κένυα.

Μόνο ένας μικρός αριθμός κρατών συμμετέχουν στα προγράμματα μετεγκατάστασης της Ύπατης Αρμοστείας και δέχονται ποσοτώσεις προσφύγων σε ετήσια βάση. Το 2008, για παράδειγμα, 88.800 άνθρωποι μετεγκαταστάθηκαν σε 16 χώρες. Ο αριθμός των αιτημάτων που υποβλήθηκαν από την Ύπατη Αρμοστεία για μετεγκατάσταση προσφύγων σε άλλες χώρες αυξήθηκε το 2008 κατά 22% (121.000 αιτήματα) σε σύγκριση με το 2007 (99.000 αιτήματα). Ο αριθμός αυτός, ο υψηλότερος των τελευταίων 15 χρόνων, είναι αποτέλεσμα των μεγάλων επιχειρήσεων μετεγκατάστασης Ιρακινών -κυρίως από την Ιορδανία, το Λίβανο, τη Συρία και την Τουρκία- και προσφύγων από το Μπουτάν που είχαν καταφύγει στο Νεπάλ.

Ποιος ωφελείται από τη μετεγκατάσταση;

ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΠΟΥ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ ΩΦΕΛΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ μετεγκατάσταση είναι πρωτίστως όσοι αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα προβλήματα ή συνεχιζόμενες απειλές για την ασφάλειά τους στην πρώτη χώρα ασύλου. Σε ορισμένες περιπτώσεις πρόκειται για μια βασική, σωτήρια εναλλακτική λύση - ή είναι ο μόνος τρόπος να μην αναγκαστεί ένας συγκεκριμένος πρόσφυγας να καταφύγει σε λύσεις απελπισίας (ένα σύνθημα, δυστυχώς, παράδειγμα είναι το θύμα βιασμού που έχει απορριφθεί από την οικογένεια και την κοινωνία του, και δεν έχει πουθενά αλλού να στραφεί). Δικαιούχοι προγραμμάτων ομαδικής μετεγκατάστασης είναι επίσης περιστασιακά κάποιοι πολύ συγκεκριμένοι πληθυσμοί προσφύγων.

Το 2008 η μεγαλύτερη ομάδα που ωφελήθηκε από τη μετεγκατάσταση ήταν οι πρόσφυγες από τη Μιανμάρ: 23.200 άνθρωποι ξεκίνησαν μια νέα ζωή εκτός της πρώτης χώρας ασύλου. Ακολούθησαν οι πρόσφυγες από το Ιράκ (17.800), το Μπουτάν (8.100), τη Σομαλία (3.500), το Μπουρούντι (3.100) και τη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό (1.800).

ΚΑΠΟΙΕΣ ΣΥΧΝΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

■ Ποια είναι τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις ενός πρόσφυγα;

Ένας πρόσφυγας έχει δικαίωμα να ζητήσει άσυλο. Ωστόσο, η διεθνής προστασία δεν αφορά μόνο τη σωματική ασφάλεια: οι πρόσφυγες πρέπει να απολαμβάνουν τουλάχιστον τα ίδια βασικά δικαιώματα και τη βοήθεια που δικαιούται κάθε αλλοδαπός που διαμένει νόμιμα στη χώρα, μεταξύ των οποίων είναι και η ελευθερία σκέψης, διακίνησης καθώς και η προστασία από τα βασανιστήρια και την εξευτελιστική μεταχείριση. Πρέπει επίσης να απολαμβάνουν τα ίδια θεμελιώδη οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα. Σε αντάλλαγμα, οι πρόσφυγες καλούνται να σέβονται τους νόμους και τους κανονισμούς της χώρας ασύλου.

■ Ποια είναι η διαφορά ανάμεσα σε έναν αιτούντα άσυλο και έναν πρόσφυγα;

Όταν οι άνθρωποι εγκαταλείπουν την πατρίδα τους και αναζητούν καταφύγιο σε κάποιο άλλο κράτος, συχνά χρειάζεται να κάνουν επίσημη αίτηση για άσυλο. Όσο εκκρεμεί η απόφαση, είναι γνωστοί ως αιτούντες άσυλο. Αν τους χορηγηθεί άσυλο, αυτό σημαίνει πως έχουν αναγνωρισθεί ως πρόσφυγες που χρειάζονται διεθνή προστασία.

■ Τι συμβαίνει όταν οι κυβερνήσεις δεν μπορούν ή δεν θέλουν να βοηθήσουν;

Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν δεν υπάρχουν επαρκείς κυβερνητικοί πόροι (για παράδειγμα, μετά την αιφνίδια άφιξη μεγάλων αριθμών ξεριζωμένων), η Ύπατη Αρμοστεία και άλλες διεθνείς οργανώσεις

προσφέρουν βοήθεια όπως τρόφιμα, εργαλεία και καταλύματα, σχολεία και κλινικές.

■ Είναι πρόσφυγες οι άνθρωποι που διαφεύγουν από εμπόλεμες ζώνες;

Η Σύμβαση του 1951 δεν αναφέρεται συγκεκριμένα στο ζήτημα των αμάχων που τρέπονται σε φυγή εξαιτίας συρράξεων, εκτός αν εμπíπουν σε κάποια συγκεκριμένη ομάδα που διώκεται στο πλαίσιο της σύρραξης. Ωστόσο, πάγια θέση της Ύπατης Αρμοστείας είναι πως οι άνθρωποι που τρέπονται σε φυγή εξαιτίας συρράξεων πρέπει σε γενικές γραμμές να θεωρούνται πρόσφυγες, αν η πατρίδα τους δεν μπορεί ή δεν θέλει να τους προστατεύσει. Περιφερειακά κείμενα, όπως είναι η Σύμβαση του Οργανισμού Αφρικανικής Ενότητας για τους πρόσφυγες του 1969 και η Διακήρυξη της Καρταχένα στη Λατινική Αμερική, στηρίζουν ρητά τη θέση αυτή.

UNHCR / R. REDMOND / ISD/I/2007

Αυτοκινητοπομπή της Ύπατης Αρμοστείας μεταφέρει Νοτιοσουδανέζους πρόσφυγες πίσω στην πατρίδα τους από τη βόρεια Ουγκάντα.

■ Μπορούν οι κυβερνήσεις να απελάσουν άτομα που δεν αναγνωρίζονται ως πρόσφυγες;

Άνθρωποι που έχει κριθεί, βάσει μιας δίκαιης διαδικασίας, ότι δεν χρειάζονται διεθνή προστασία, βρίσκονται στην ίδια κατάσταση με αυτή των παράνομων αλλοδαπών και μπορεί να απελαθούν. Ωστόσο, η Ύπατη Αρμοστεία υποστηρίζει ότι μια δίκαιη διαδικασία πρέπει να περιλαμβάνει το δικαίωμα προσφυγής πριν από την απέλαση, καθώς οι συνέπειες μιας εσφαλμένης απόφασης μπορεί να είναι καταστροφικές για τους συγκεκριμένους ανθρώπους.

■ Μπορεί ένας εγκληματίας πολέμου ή ένας τρομοκράτης να θεωρηθεί πρόσφυγας;

Όχι. Άνθρωποι που έχουν συμμετάσχει σε εγκλήματα πολέμου και παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου και του διεθνούς δικαίου των δικαιωμάτων του ανθρώπου, καθώς και σε τρομοκρατικές ενέργειες, αποκλείονται ρητά από την προστασία που δικαιούνται οι πρόσφυγες.

■ Μπορεί ένας στρατιώτης να είναι πρόσφυγας;

Μόνο οι άμαχοι μπορεί να είναι πρόσφυγες. Ένας άνθρωπος που συνεχίζει την ένοπλη δράση από τη χώρα ασύλου δεν μπορεί να θεωρηθεί πρόσφυγας. Ωστόσο, στρατιώτες ή μαχητές που έχουν αφήσει τα όπλα μπορεί στη συνέχεια να λάβουν προσφυγικό καθεστώς, με την προϋπόθεση να μην εξαιρούνται για άλλους λόγους.

■ Είναι υποχρεωμένοι όλοι οι πρόσφυγες να περάσουν από μια διαδικασία εξέτασης αιτήματος ασύλου;

Σε πολλές χώρες άνθρωποι που ζητούν προσφυγικό καθεστώς υποχρεούνται να αποδείξουν ατομικά πως ο φόβος δίωξης τους είναι δικαιολογημένος. Ωστόσο, σε μεγάλες εξόδους δεκάδων ή ακόμα και εκατοντάδων χιλιάδων ανθρώπων, η ατομική εξέταση μπορεί να είναι αδύνατη. Σε αυτές τις περιπτώσεις, μπορεί να αναγνωρισθεί σε ολόκληρη την ομάδα προσφυγικό καθεστώς «εκ πρώτης όψεως» ("prima facie").

Το ερειπωμένο αυτό κτίσμα στην Τιφλίδα, την πρωτεύουσα της Γεωργίας, έχει καταληφθεί από οικογένειες που εγκατέλειψαν τα σπίτια τους εξαιτίας της σύρραξης στην αποσχισθείσα επαρχία της Αμπχαζίας τη δεκαετία του 1990.

■ Τι είναι η «προσωρινή προστασία»;

Κάποιες φορές τα κράτη προσφέρουν «προσωρινή προστασία», όταν τα κανονικά συστήματα ασύλου τους κινδυνεύουν να κατακλυστούν από μια αιφνίδια μαζική εισροή ανθρώπων, όπως συνέβη κατά τις συρράξεις της δεκαετίας του 1990 στην πρώην Γιουγκοσλαβία. Στις περιπτώσεις αυτές οι ξεριζωμένοι μπορεί να γίνουν γρήγορα δεκτοί σε ασφαλείς χώρες, αλλά χωρίς καμία εγγύηση μόνιμου ασύλου. Σε ειδικές περιστάσεις, η προσωρινή προστασία μπορεί να λειτουργήσει προς όφελος τόσο των κυβερνήσεων όσο και των

αιτούντων άσυλο. Όμως απλώς συμπληρώνει –και δεν υποκαθιστά– τα ευρύτερα μέτρα προστασίας, συμπεριλαμβανομένου του επίσημου προσφυγικού καθεστώτος, που προσφέρει η Σύμβαση του 1951. Η θέση της Ύπατης Αρμοστείας είναι πως, μετά την παρέλευση εύλογης χρονικής περιόδου, πρέπει να δίνεται στους ανθρώπους που απολαμβάνουν προσωρινή προστασία και εξακολουθούν να αδυνατούν να επιστρέψουν στις εστίες τους, το δικαίωμα να διεκδικήσουν πλήρες προσφυγικό καθεστώς.

Για περισσότερες πληροφορίες...

Σχετικά με τη Σύμβαση του 1951 για τους Πρόσφυγες και τους εσωτερικά εκτοπισμένους υπάρχουν φυλλάδια στην αγγλική γλώσσα τα οποία μπορείτε να κατεβάσετε από την ενότητα Publications στην ιστοσελίδα www.unhcr.org. Εκδόσεις στα ελληνικά θα βρείτε στην ιστοσελίδα www.unhcr.gr

**Φοβούμενη
ξεσπάσματα χολέρας
ή τυφοειδούς
πυρετού, η Ύπατη
Αρμοστεία διανέμει
σαπούνια και δοχεία
σε εκτοπισμένους
Κογκολέζους στον
καταυλισμό του
Κιμπάτι.**

Πόσο μεγάλη είναι η Ύπατη Αρμοστεία και πώς λειτουργεί;

Η ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΕΙΝΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΜΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΚΥΡΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ οργανώσεις του κόσμου, με περισσότερους από 6.650 εργαζομένους και 259 γραφεία σε 118 χώρες. Στη διάρκεια παραπάνω από μισού αιώνα λειτουργίας, ο οργανισμός έχει προσφέρει βοήθεια σε περισσότερους από 50 εκατομμύρια ανθρώπους και έχει τιμηθεί δύο φορές με το Νόμπελ Ειρήνης, το 1954 και το 1981.

Ο Αντόνιο Γκουτέρες, που έγινε ο 10ος Ύπατος Αρμοστής τον Ιούνιο του 2005, αναφέρεται προφορικά στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο για τα συντονιστικά ζητήματα του έργου του οργανισμού, και υποβάλλει μια φορά τον χρόνο γραπτή αναφορά στη Γενική Συνέλευση για το συνολικό έργο της Ύπατης Αρμοστείας.

Τα προγράμματα και οι κατευθυντήριες γραμμές της Ύπατης Αρμοστείας εγκρίνονται από μία Εκτελεστική Επιτροπή, αποτελούμενη από 78 κράτη μέλη, που συνεδριάζει μια φορά τον χρόνο στη Γενεύη. Μια δεύτερη «ομάδα εργασίας» ή Μόνιμη Επιτροπή συνεδριάζει αρκετές φορές τον χρόνο.

Μικρές Σουδανές από το ρηγμαμένο Νταρφούρ συγκεντρώνονται προκειμένου να εγγραφούν για την επόμενη σχολική χρονιά στον προσφυγικό καταυλισμό του Ντζαμπάλ, στο Τσαντ. Στους καταυλισμούς δεν υπάρχουν αρκετοί καθηγητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Από πού προέρχονται τα χρήματά της;

Η ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΧΕΔΟΝ ΕΞ ΟΛΟΚΛΗΡΟΥ ΣΕ εθελοντικές εισφορές, κυρίως από κυβερνήσεις αλλά και από διακυβερνητικές οργανώσεις, επιχειρήσεις και ιδιώτες. Λαμβάνει μια περιορισμένη επιδότηση, που αντιστοιχεί σε κάτι περισσότερο από το 3% της χρηματοδότησής της, από τον τακτικό προϋπολογισμό του ΟΗΕ, για διοικητικά έξοδα, και δέχεται εισφορές «σε είδος», συμπεριλαμβανομένων ειδών για την ανακούφιση των προσφύγων, όπως σκηνές, φάρμακα, φορτηγά και αερομεταφορά.

Καθώς αυξανόταν ο αριθμός των ανθρώπων υπό την εντολή της Ύπατης Αρμοστείας, ο ετήσιος προϋπολογισμός της έφτασε να ξεπεράσει το 1 δισεκατομμύριο δολάρια στις αρχές της δεκαετίας του 1990. Το 2009 ο προϋπολογισμός της Ύπατης Αρμοστείας συμπεριλάμβανε 1,3 δισεκατομμύριο δολάρια και 765 εκατομμύρια δολάρια για συμπληρωματικές δράσεις. Ο Ετήσιος Προγραμματικός Προϋπολογισμός της Ύπατης Αρμοστείας περιλαμβάνει γενικά προγράμματα -υποστήριξη συνεχιζόμενων, τακτικών επιχειρήσεων- και ειδικά προγράμματα που χρησιμοποιούνται για την κάλυψη των έκτακτων αναγκών ή των μεγάλης κλίμακας επιχειρήσεων επαναπατριsmού.

Ποιες άλλες οργανώσεις βοηθούν τους πρόσφυγες;

ΚΑΘΩΣ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΚΡΙΣΕΙΣ ΕΧΟΥΝ ΓΙΝΕΙ ΠΙΟ ΠΕΡΙΠΛΟΚΕΣ, η Ύπατη Αρμοστεία έχει διευρύνει τόσο τον αριθμό όσο και το είδος των οργανώσεων με τις οποίες συνεργάζεται. Στις αδελφές υπηρεσίες του ΟΗΕ περιλαμβάνονται το Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα (WFP), το Ταμείο του ΟΗΕ για τα Παιδιά (UNICEF), η Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (WHO), το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα του ΟΗΕ (UNDP), το Γραφείο για τον Συντονισμό Ανθρωπιστικών Υποθέσεων (OCHA) και η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (OHCHR).

Άλλες οργανώσεις είναι η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού (ICRC), η Διεθνής Ομοσπονδία Ερυθρού Σταυρού και Συλλόγων της Ερυθράς Ημισελίνου (IFRC), ο Διεθνής Οργανισμός Μετανάστευσης (IOM) και περίπου 640 μη κυβερνητικές οργανώσεις.

UNICEF / B. RAUJIAN / IAPF-2007

Πολλές επιχειρήσεις και προγράμματα της Ύπατης Αρμοστείας πραγματοποιούνται από κοινού με άλλες οργανώσεις αρωγής, συμπεριλαμβανομένου του Παγκόσμιου Επισιτιστικού Προγράμματος (WFP).

Γενικά

- Η **Ασία φιλοξένησε περίπου το 49% όλων των ανθρώπων υπό την εντολή της Ύπατης Αρμοστείας** [16,9 εκατομμύρια]. Ακολούθησαν η **Αφρική** με 10,4 εκατομμύρια [30%], η **Λατινική Αμερική** με 3,4 εκατομμύρια [10%], η **Ευρώπη** με 3,1 εκατομμύρια [9%], η **Βόρεια Αμερική** με 576.000 [2%] και η **Ωκεανία** με 35.900 [0,1%].
- Στα τέλη του 2008, ο **αριθμός των ανθρώπων** υπό την εντολή της Ύπατης Αρμοστείας **έφτανε τα 34,4 εκατομμύρια**.

Στον αριθμό αυτόν περιλαμβάνονται:

- 10,5 εκατομμύρια πρόσφυγες30,5%
(συμπεριλαμβανομένου 1,4 εκατομμυρίου σε καταστάσεις παρόμοιες με εκείνες των προσφύγων)
- 14,4 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένοι42%
- 6,6 εκατομμύρια ανιθαγενείς19%
- 2 εκατομμύρια επαναπατρισμένοι πρόσφυγες και εσωτερικά εκτοπισμένοι6%
- 827.000 αιτούντες άσυλο2%
- 167.000 άλλοι άνθρωποι υπό την εντολή της Ύπατης Αρμοστείας0,5%
- Έως το τέλος του 2008 ο συνολικός πληθυσμός υπό την ευθύνη της Ύπατης Αρμοστείας είχε αυξηθεί **από 31,7 εκατομμύρια στις αρχές του έτους σε 34,4 εκατομμύρια, δηλ. αύξηση 2,7 εκατομμυρίων ανθρώπων (+1%)**.
Ενώ ο παγκόσμιος προσφυγικός πληθυσμός μειώθηκε, ο αριθμός των εσωτερικά εκτοπισμένων στους οποίους παρείχε προστασία και βοήθεια η Ύπατη Αρμοστεία ήταν ο υψηλότερος που έχει ποτέ καταγραφεί. Από τις αρχές του 2008 ο αριθμός των **ανιθαγενών** είχε υπερδιπλασιαστεί.

Πρόσφυγες

- Το 2008 ο προσφυγικός πληθυσμός υπό την ευθύνη της Ύπατης Αρμοστείας, **μειώθηκε για πρώτη φορά από το 2006**, φτάνοντας τα 10,5 εκατομμύρια. Η μείωση αυτή οφείλεται σε δύο κυρίως λόγους. Πρώτον, επειδή βρέθηκε κάποια βιώσιμη λύση για ορισμένους πρόσφυγες κατά τη διάρκεια του έτους. Δεύτερον, σε αλλαγές ως προς τη μεθοδολογία καταγραφής και εκτίμησης του αριθμού των προσφύγων σε ορισμένες χώρες.
- Περισσότεροι από **600.000 πρόσφυγες επαναπατρίστηκαν** το 2008, 17% λιγότεροι από το 2007 (731.000). Περίπου **11 εκατομμύρια** πρόσφυγες εκτιμάται πως έχουν επιστρέψει στις εστίες τους **τα τελευταία 10 χρόνια**, 7,5 εκατομμύρια (68%) από τους οποίους με τη βοήθεια της Ύπατης Αρμοστείας.
- Η **Σομαλία** παρέμεινε μία από τις χώρες όπου σημειώθηκαν οι σημαντικότερες νέες εκροές προσφύγων το 2008, με σχεδόν **100.000** ανθρώπους να καταφεύγουν κυρίως στην Κένυα [65.000], την Υεμένη [30.500] και το Τζιμπουτί [2.200]. Ακολούθησαν η **Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό** και η **Κεντροαφρικανική Δημοκρατία**, από όπου διέφυγαν **55.700** και **24.800** άνθρωποι αντίστοιχα.
- Το **Αφγανιστάν** παρέμεινε η χώρα που παρήγαγε τους περισσότερους πρόσφυγες, με **2,8 εκατομμύρια** Αφγανούς πρόσφυγες σε περισσότερες από 69 χώρες άσυλο (**27%** του παγκόσμιου προσφυγικού πληθυσμού). Το **Ιράκ** έρχεται δεύτερο με **1,9 εκατομμύρια** (18% του παγκόσμιου προσφυγικού πληθυσμού). Οι Αφγανοί και οι Ιρακίνοι πρόσφυγες αντιπροσώπων σχεδόν στο μισό (45%) όλων των προσφύγων υπό την ευθύνη της Ύπατης Αρμοστείας παγκοσμίως.

Αιτούντες άσυλο

- Στη διάρκεια του 2008 τουλάχιστον **839.000 άνθρωποι ζήτησαν άσυλο παγκοσμίως**, συμπεριλαμβανομένων 333.000 στην Ευρώπη. Στα τέλη του 2008 υπήρχαν **827.000** εκκρεμείς **αιτήσεις άσυλου** (στον αριθμό συμπεριλαμβάνονται και ανεπίλυτες υποθέσεις από προηγούμενα χρόνια).
- Τουλάχιστον 839.000 νέες αιτήσεις κατατέθηκαν το 2008, 28% περισσότερες από όσες το 2007 (653.800), σημειώνοντας αύξηση για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά. Τον μεγαλύτερο αριθμό νέων ατομικών αιτήσεων [118.500] υπέβαλαν άτομα από τη **Ζιμπάμπουε**, την **Ερυθραία** [62.700], τη **Σομαλία** [51.900], το **Ιράκ** [43.900] και τη **Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό** [32.700]. Συνολικά, στη διάρκεια του 2008 χορηγήθηκε προσφυγικό καθεστώς ή κάποια παρόμοια μορφή καθεστώτος προστασίας σε **211.000** αιτούντες άσυλο.
- Το 2008 η **Νότια Αφρική** δέχθηκε περισσότερους αιτούντες άσυλο από οποιαδήποτε άλλη χώρα, με **207.000** νέες αιτήσεις άσυλου· ακολούθησαν οι **ΗΠΑ** [49.600], η **Γαλλία** [35.400], το **Σουδάν** [35.000], ο **Καναδάς** [34.800], η **Βρετανία** [30.500] και η **Ιταλία** [30.300].

* Δεν περιλαμβάνονται περίπου 4,7 εκατομμύρια Παλαιστίνιοι πρόσφυγες που υπάγονται σε Εξχωριστή εντολή της Υπηρεσίας Αρωγής και Έργων των Ηνωμένων Εθνών για τους Παλαιστίνιους Πρόσφυγες στην Εγγύς Ανατολή (UNRWA) στην Ιορδανία, τον Λίβανο, τη Συρία, τη Δυτική Όχθη και τη Λωρίδα της Τζάζας

■ Εσωτερικά εκτοπισμένοι

- Στη διάρκεια του 2008 14,4 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένοι άνθρωποι έλαβαν κάποιες μορφές προστασία ή βοήθεια από την Ύπατη Αρμοστεία (έναντι 13,7 εκατομμυρίων την προηγούμενη χρονιά), την ώρα που ο εκτιμώμενος **συνολικός αριθμός των εσωτερικά εκτοπισμένων εξαπτίας συρράξεων παγκοσμίως** έφτασε τα **26 εκατομμύρια**.*
- Ο κύριος λόγος για τον οποίο εγκατέλειψαν το 2008 τις εστίες τους τόσο άνθρωποι ήταν για να ξεφύγουν από μακροχρόνιες εσωτερικές συρράξεις. Ο **αριθμός των εσωτερικά εκτοπισμένων** αυξήθηκε σημαντικά στο **Ιράκ** (με 2,6 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένους στα τέλη του 2008), τη **Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό** [1,5 εκατομμύριο] και τη **Σομαλία** [1,3 εκατομμύριο]. Με σχεδόν 3 εκατομμύρια εσωτερικά εκτοπισμένους, η **Κολομβία** συνέχισε να έχει έναν από τους μεγαλύτερους πληθυσμούς εσωτερικά εκτοπισμένων στον κόσμο.

■ Ανιθαγενείς

- Το 2008 ο **αριθμός των ανιθαγενών** που κατέγραψε η Ύπατη Αρμοστεία υπερδιπλασιάστηκε φτάνοντας τα **6,6 εκατομμύρια** (σε σύγκριση με τα 3 εκατομμύρια το 2007). Αυτό δεν οφείλεται απαραίτητα στην εμφάνιση νέων καταστάσεων ανιθαγενείας, αλλά μάλλον στη βελτιωμένη συλλογή στοιχείων. Η μεγαλύτερη αύξηση παρατηρήθηκε στην **Ταϊλάνδη**, όπου για πρώτη φορά καταγράφηκαν σημαντικοί πληθυσμοί ανιθαγενών.

* Στοιχεία από το Κέντρο Παρακολούθησης Εσωτερικού Εκτοπισμού (IDMC)

UNHCR
The UN Refugee Agency

Εκδόθηκε από:

UNHCR

Media Relations
and Public
Information Service
P.O. Box 2500
1211 Geneva 2
Switzerland

Ελληνική έκδοση:

Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ
για τους Πρόσφυγες
Γραφείο στην Ελλάδα
Τομέας Ενημέρωσης
Ταυγέτου 23
Π. Ψυχικό 154 52

Πληροφορίες & Δωρεές:

www.unhcr.org
www.unhcr.gr
www.unhcr.gr/how2help

(+30) 210 6726462-3,
(+30) 210 6756801

e-mail: great@unhcr.org

Μια μικρή Κενυάτισσα μεταφέρει νερό για την οικογένειά της κοντά στο χωριό καταγωγής της. Αφού πέρασε μήνες σε ένα κέντρο για εκτοπισμένους ανθρώπους στην Κοιλίδα του Ρήγματος, επέστρεψε επιτέλους ξανά στο σπίτι της.

Οπισθοφύλλο:

Σουδανοί πρόσφυγες σε ένα αυτοσχέδιο καταφύγιο στο ανατολικό Τσαντ ελπίζουν να επιτευχθεί ειρήνη στο Νταρφούρ.

UNHCR / H. CAUX / TCD-2008

